

Mit várunk az európai uniós csatlakozástól?

(A TÁRKI gyorsvizsgálata 2004. áprilisában)

A TÁRKI 2004. áprilisában, részben közép-európai partnereivel közösen, a CEORG keretében (Lengyelországban a CBOS, Csehországban a CVVM, Szlovákiában a FOCUS) közvélemény-kutatást végzett az Európai Unióhoz való csatlakozás témakörében. Ennek során két kérdésben kértük a felnőtt korú magyar lakosság véleményét. Megkérdeztük, hogy a válaszadók szerint országuk mivel tud hozzájárulni a közös Európához. A válaszokban közös volt, hogy mindegyik országban nagyon sokan említették az olcsó munkaerőt, mint az újonnan csatlakozók legfontosabb hozzájárulását a közös Európához. Ezek a válaszok részben tükrözik az említett országok lakosainak a csatlakozással kapcsolatos félelmeit, fenntartásait is.

A véleményekben ugyanakkor jól tükröződik, hogy a különböző népek alapvetően más-más értékekkel gazdagíthatják az Európai Uniót. A magyarok elsősorban kultúrájukat, művészetüket, tudományos eredményeiket és szorgalmukat emelik ki, míg legkevésbé a társadalom tagjainak magas szintű képzettségét említették. A csehek a turisztikai látványosságokat, a jó nyaralási lehetőségeket, valamint a nyitott piacot emelték ki, melyet országok a többi EU-tagállam számára jelenthet, miközben a hagyományt, a vallást vagy a jó minőségű mezőgazdasági termékeket alig-alig hozták szóba. A lengyelek a hagyományaikat, a nyitott piac lehetőségét és mezőgazdasági termékeiket tartották fontosnak a válaszadás során, ezzel szemben a kreativitást, leleményességet alig említették, de a turisztikai lehetőségeket választók aránya is alacsony a másik két országgal összehasonlítva. A szlovákok szerint országuk az emberek szorgalmával, kreativitásával és leleményességével, továbbá jól képzett társadalmával járul hozzá a közös Európához, csak nagyon kevesen választották azonban a tudományos és műszaki eredményeket. A jó minőségű ipari termékeket egyetlen országban sem említették számottevő mértékben.

1. táblázat

Mivel tud az ország hozzájárulni a közös Európához? (említések száma az összes megkérdezett százalékában)

	Csehország	Magyarország	Lengyelország	Szlovákia
Kultúra és művészet	25	36	24	26
Tudomány és műszaki eredmények, találmányok	11	28	15	6
Hagyományok, erkölcsi értékek, vallás	7	13	33	18
Turisztikai látványosságok, jó nyaralási lehetőség	44	29	19	30
Szorgalom, kemény munka	19	34	21	47
Kreativitás, leleményesség	22	17	6	30
Olcsó munkaerő	50	55	55	46
Jól képzett társadalom	29	7	19	33
Nyitott piac a többi EU-tagország számára	31	18	27	13
Jó minőségű mezőgazdasági termékek	7	18	30	17
Jó minőségű ipari termékek	7	5	5	7
Semmi értékeset nem tudunk magunkkal vinni az Unióba	3	1	5	2
Nem tudja	10	6	5	3

Megjegyzés. A megkérdezettek legfeljebb három tételt választhattak a tizenegy elemű listáról.

Arra is kíváncsiak voltunk, hogy a magyar lakosság szerint hogyan változik majd hazánkban a csatlakozást követően a keresetek színvonala, a munkanélküliség és a fogyasztói árak. A 2. táblázat 2001 és 2004 között mutatja a lakosság véleményének változását ezekben a kérdésekben. Eszerint a három évvel ezelőttihez képest számottevően csökkent azok aránya, akik a keresetek érezhető növekedését várják az EU-tagságtól, miközben jelentősen nőtt a munkanélküliség növekedésére számítók aránya. A lakosság döntő többsége a fogyasztói árak érezhető emelkedését várja a csatlakozástól és e tekintetben a vélemények időben alig változtak.

2. táblázat

Mire számít, hogyan alakulnak Magyarországon az uniós csatlakozást követően a(z) ... (az érezhető növekedésre számítók aránya a teljes népességben, %)

	2001. szeptember	2003. március	2004. április
Keresetek	62	36	27
munkanélküliség	26	47	50
élelmiszerek ára	78	66	79
energia ára	80	77	84
termőföld ára	78	68	75

A vizsgálat adatai

Ország	Partner	Időpont	Esetszám (fő)
Lengyelország	CBOS	2004. április 1-6.	993
Magyarország	TÁRKI	2004. április 13-21.	1027
Szlovákia	FOCUS	2004. április 4-8.	1047

Módszertan

A magyarországi minta valószínűségi minta volt, mely többlépcsős, arányosan rétegzett kiválasztással készült. A minta fő jellemzője, hogy minden felnőtt embernek egyenlő volt az esélye arra, hogy ő legyen a válaszadásra felkért személy. A kiválasztott személyek egy részének kiesése (válaszmeztagadások, elköltözések stb.) miatti mintatorzulást nem, korcsoport, iskolai végzettség és lakóhely szerint, súlyozással korrigálták. A mintavételi eljárásból fakadó hibahatár $\pm 3,2\%$. Ez azt jelenti, hogy – mintavételi okokból – a teljes mintából becsült adatok 95%-os valószínűséggel ennél nagyobb mértékben nem térnek el azoktól, melyeket a teljes népesség megkérdezése esetén regisztrálnánk. A teljes hiba ennél nagyobb lehet az adatfelvétel pontosságának és a kérdésekre adott érvényes válaszok arányának függvényében.